

دستورالعمل نحوه تعامل با دانشجویان آسیب پذیر

دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی کشور

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت دانشجویی و فرهنگی
اداره کل امور دانشجویان
مرکز / اداره مشاوره سلامت روان دانشجویان
تأیید ۱۴۰۱

دستورالعمل نحوه تعامل با دانشجویان آسیب پذیر

با توجه به مفاد مندرج در دفترچه آزمون سراسری "شرط تحصیل و یا ادامه تحصیل در رشته‌های علوم پزشکی بر خورداری از سلامت کامل تن و روان برابر ضوابط مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشد"، جهت بررسی و تأمین سلامت دانشجویان، لازم است با همکاری و تعامل فی‌مابین معاونت‌های دانشجویی، فرهنگی و آموزشی در دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی سراسر کشور اقدامات ذیل انجام گیرد.

۱. اقدامات پیشگیرانه و تشخیصی اولیه:

۱- سنجش و غربالگری سلامت روانشناختی دانشجویان در بدو ورود از طریق ابزارهای استاندارد معرفی شده توسط مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان معاونت دانشجویی و فرهنگی وزارت متبوع با رعایت مفاد زیر صورت گیرد:

الف: مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان وزارت متبوع متولی برگزاری دوره‌های آموزشی شیوه اجرا، نمره گذاری و تفسیر تست یا پرسشنامه‌های سنجش سلامت روان برای رؤسا و کارشناسان مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی کشور محسوب می‌شود.

ب: سنجش با هدف شناسایی مشکل/ اختلال، توانمندی‌ها، حمایت و ارتقای سلامت روان دانشجو انجام گیرد.

ج: سنجش در شرایط مناسب انجام شود و حداقل فاصله زمانی اجرای سنجش از مراحل اولیه ثبت نام و انتخاب واحد دانشجویان یک ماه بوده و طی هر نیمسال تحصیلی دانشجو انجام گیرد.

د: تمامی دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی مکلفند آخرین ابزار سنجش و غربالگری ابلاغی توسط مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان وزارت متبوع را اجرا نمایند.

ه: نتایج حاصل از اجرای ابزار سنجش به تنهایی مبنای قضاوت قرار نگیرد و به عنوان بخشی از اطلاعات کلی مربوط به دانشجو تلقی شود. ضروری است اطلاعات سنجش حذف نشود و امکان دسترسی به نتایج سنجش سلامت روان دانشجویان تا پایان تحصیل دانشجو فراهم باشد.

و: دانشجویانی که در سنجش و غربالگری، نمره آن‌ها بالای خط برش تعیین شده می‌باشد به عنوان افراد نیازمند حمایت روانشناختی تلقی می‌شوند و لازم است اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی کشور ضمن رعایت کدهای اخلاقی بویژه حفظ اصل رازداری و محرمانگی اطلاعات؛ از ظرفیت‌های موجود جهت کمک به این گروه از دانشجویان استفاده نماید.

۲. به منظور بررسی مشکلات آموزشی و پیشگیری از بروز و شیوع آسیب‌های روانی و اجتماعی دانشجویان، هسته‌ای به نام هسته "مشاوره و پیشرفت تحصیلی دانشکده" توسط معاون آموزشی هر دانشکده تشکیل می‌گردد. ترکیب اعضای این هسته عبارت است از: رئیس دانشکده، معاون آموزشی دانشکده، مسئول آموزش دانشکده، مسئول اساتید مشاوره دانشکده، و یک نفر روانشناس با معرفی رئیس مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی کشور؛ تا با بررسی مشکلات مختلف دانشجو و با دعوت از اساتید مشاور دانشجویان، نسبت به رفع مشکلات در چارچوب آیین‌نامه‌ها و مقررات

آموزشی و دیگر ضوابط در دانشگاه اقدام و در صورت نیاز، دانشجو را به مراجع دیگر از جمله مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان و معاونین آموزشی یا دانشجویی دانشگاه/ دانشکده ارجاع نماید.

الف: ابلاغ اعضاء "هسته مشاوره و پیشرفت تحصیلی دانشجویان" توسط رئیس هر دانشکده صادر می‌گردد.

ب: لازم است دانشجویانی که آسیب پذیر و نیازمند حمایت‌های روانشناختی هستند در مراحل اولیه عدم سازگاری و تطابق و یا بروز بیماری شناسایی شوند. به این منظور لازم است با تقویت نظام/استاد مشاور دانشجویان به صورت منظم و مستمر سنجش شوند و در صورت مشاهده یک یا چند مورد از موارد زیر به "هسته مشاوره و پیشرفت تحصیلی دانشکده" هر دانشکده و در صورت لزوم به مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان دانشگاه/ دانشکده ارجاع داده شوند. شرایط این دانشجویان در بند "ج" شرح داده شده است.

ج: دانشجویانی که در طول تحصیل مشکلات تحصیلی داشته یا افت تحصیلی قابل توجهی در مسیر پیشرفت تحصیلی آنها مشاهده شود. این گروه شامل:

- دانشجویانی که در یک نیمسال یا بیشتر مشروط شده‌اند
- دانشجویانی که در یک نیمسال تحصیلی دو درس یا بیشتر را مردود شده ولی مشروط نشده‌اند
- دانشجویانی که معدل آنها ۲ نمره نسبت به معدل ترم قبل افت داشته باشد
- دانشجویان دوره دستگیری که در هر یک از دوره‌های آزمون ارتقاء مردود شده‌اند و یا گزارش مکتوبی از ضعف عملکرد تحصیلی - شغلی و رفتار غیر انطباقی برای آنان مطرح شده است.
- دانشجویانی که غیبت آنها در کلاس یا دوره کارآموزی و کارورزی بیش از حد مجاز آیین نامه آموزشی است.
- دانشجویانی که در طول تحصیل وقایع و حوادثی مانند مرگ والدین، رفتارهای خود آسیب‌رسان یا بحران‌های عاطفی را تجربه کرده‌اند و یا خود به صورت داوطلبانه برای دریافت حمایت‌های روانشناختی مراجعه کرده‌اند.
- دانشجویانی که پیشرفت تحصیلی قابل ملاحظه داشته‌اند با نظر رئیس دانشکده می‌توانند جهت دریافت تقویت و افزایش حمایت به جلسه دعوت شوند.

II- مداخلات و اقدامات اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان :

شامل: مشاوره و راهنمایی، روان درمانی، روانپزشکی و خدمات مددکاری اجتماعی می‌باشد.

۱. در بدو ورود به مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان، ابتدا دانشجو پذیرش شده و به روانشناس یا مشاور جهت بررسی اولیه معرفی و سپس بر مبنای نوع خدمت مورد نیاز به کارشناس مربوطه ارجاع می‌شود.

۲. در صورت نیاز به خدمات درمانی (روانشناسی یا روانپزشکی) دانشجو در مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان و یا یکی از مراکز درمانی معتبر دانشگاه/ دانشکده درمان خواهد شد و سابقه بیماری به صورت محرمانه در پرونده سلامت روان دانشجو در مرکز/ اداره مشاوره نگهداری می‌گردد.

۳. کمیته روانشناختی دانشجویان شامل رئیس مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان، یک نفر روانپزشک، یک نفر روانشناس بالینی، یک نفر مشاور، یک نفر مددکار اجتماعی، استاد مشاور دانشجو و یک کارشناس آموزشی با معرفی مدیر اداره آموزش دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی در مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان دانشگاه/ دانشکده تشکیل می‌گردد.

الف- اعضای کمیته روانشناختی (به جز کارشناس آموزشی و استاد مشاور دانشجو) به پیشنهاد رییس مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان و با حکم معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/ دانشکده‌های علوم پزشکی به مدت ۲ سال منصوب می گردند و انتخاب مجدد آن‌ها بلامانع است.

ب- جلسات کمیته با حضور ۴ نفر رسمیت دارد و مصوبات آن با رأی ۳ نفر تصویب و لازم الاجرا خواهد شد.

ج- غیبت غیر موجه اعضای کمیته در بیش از ۲ جلسه بعنوان استعفا تلقی و عضو دیگری جایگزین وی خواهد شد.

د- رئیس مرکز/ اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان عضو کمیسیون موارد خاص دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی می- باشد.

III. مراحل بررسی و اتخاذ تصمیم نهایی در مورد دانشجویان در معرض آسیب و آسیب پذیر:

۱. کمیته روانشناختی مشکلات آموزشی و درمانی دانشجویانی را که به علت مسائل روانشناختی به آن دچار شده و نیاز به دریافت تسهیلات درمانی و آموزشی دارند را بررسی می نماید. در صورتی که به تشخیص کمیته، دانشجو به علت ابتلا به یک اختلال روانشناختی قادر به شرکت در امتحان یک درس یا امتحانات پایان ترم نباشد مراتب به معاون آموزشی دانشکده مربوطه اعلام تا بر اساس نظر کمیته با مساعدت اقدام لازم انجام گیرد. دانشجو می تواند از تسهیلات مقرر در آیین نامه های آموزشی شامل حذف درس، حذف ترم، مهمانی، انتقالی، مرخصی تحصیلی یا مرخصی استعلاجی با نظر کمیته و موافقت مراجع ذیصلاح استفاده نماید.

۲. کمیته روانشناختی دانشجویان، پرونده دانشجویانی را که با تأیید کمیته، به بیماری های مندرج در جدول بیماری های روانشناختی پیوست مبتلا گردیده اند را به شورای آموزشی دانشگاه و یا کمیسیون موارد خاص معرفی می کند تا بر اساس تسهیلات درخواستی و مطابق با مفاد آیین نامه های آموزشی مقطع مربوطه و یا کمیسیون موارد خاص دانشگاه بتوانند از تسهیلات مقرر استفاده نمایند.

الف: در صورت ابتلا به بیماری های جدول پیوست در طی مراحل ارجاع به کمیته روانشناختی دانشجویان دانشگاه/ دانشکده های علوم پزشکی پس از تأیید شورای آموزشی و کمیسیون موارد خاص دانشگاه/ دانشکده، مدت زمان مندرج در جدول پیوست به عنوان حداکثر مرخصی استعلاجی بدون احتساب در سنوات هر مقطع به دوره آموزشی دانشجو، اضافه می گردد.

ب: چنانچه دانشجو بعد از استفاده از درمان و مشاوره های روانشناختی و استفاده از تسهیلات مقرر در آیین نامه ها، با نظر روانپزشک و روان شناس بالینی معالج و کمیته روانشناختی دانشجویان معالجه نگردید، مراتب به کمیسیون پزشکی دانشگاه منعکس و در صورت تأیید این کمیسیون، پرونده دانشجو جهت تغییر رشته اجباری و یا اخراج به شورای آموزشی دانشگاه/ دانشکده ارسال خواهد شد. در صورت صدور حکم تغییر رشته، دانشجو نباید به رشته هایی که مستقیماً خدمات تشخیصی و درمانی به بیماران ارائه می دهد معرفی گردد.

ردیف	نوع مشکل / اختلال	حداکثر مدت مرخصی استعلاجی
۱	schizophrenia	دو سال - چهار ترم - پیوسته یا متناوب
۲	Schizoaffective disorder	دو سال - چهار ترم - پیوسته یا متناوب
۳	Delusional disorder	دو سال - چهار ترم - پیوسته یا متناوب
۴	Mood disorder with psychotic features	دو سال - چهار ترم - پیوسته یا متناوب
۵	Severe personality disorder	یک سال - دو ترم - پیوسته یا متناوب
۶	Addiction	یک سال - دو ترم - پیوسته
۷	Gender identity disorder	دو سال - چهار ترم - پیوسته یا متناوب
۸	Paraphilia	دو سال - چهار ترم - پیوسته یا متناوب

دکتر ابوالفضل باقری فرد
معاون آموزشی

دکتر عباس شیراژن
معاون فرهنگی و دانشجویی